

**ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА**  
**ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“**  
**КАТЕДРА „ФИНАНСИ“**

---

Приета от ФС (протокол № 11 от 25.04.2024 г.):

Приета от КС (протокол № 8 от 11.04.2024 г.):

**УТВЪРЖДАВАМ:**

**Декан:**

(доц. д-р Д. Георгиева)

**У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А**

**ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ФИНАНСОВО ПОСРЕДНИЧЕСТВО“**

**ЗА СПЕЦ: „Финанси“;**

**ОКС „бакалавър“ – редовно обучение**

**КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 3; СЕМЕСТЪР: 5**

**ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 270 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.**

**КРЕДИТИ: 9**

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН**

| <b>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</b>      | <b>ОБЩО (часове)</b> | <b>СЕДМИЧНА<br/>НАТОВАРЕНОСТ<br/>(часове)</b> |
|--------------------------------|----------------------|-----------------------------------------------|
| АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ, т.ч.:       |                      |                                               |
| ЛЕКЦИИ                         | 45                   | 3                                             |
| УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия) | 30                   | 2                                             |
| ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ         | 195                  | -                                             |

Изготвили програмата:

1. ....  
(Доц. д-р Л. Георгиев)

2. ....  
(Гл. ас. д-р Св. Борисов)

Ръководител катедра: .....  
„Финанси“ (доц. д-р Стоян Киров)

## **I. АНОТАЦИЯ**

*Цел на дисциплината:* да осигури на студентите базови знания относно теорията и практиката на функционирането на финансовите пазари и институции. Тази тематика е твърде актуална в съвременните условия, поради необходимостта от преосмисляне на институционалната структура и регулирането на финансовите системи в контекста на глобалната финансова криза от 2007-08 г.

*Предварителни изисквания:* За да изучават дисциплината студентите е необходимо да притежават знания и умения за основните принципи на финансите (изучавани по „Въведение във финансите“), характеристиките на съвременните пари и инструментите, използвани от централните банки за провеждане на парична политика (изучавани по „Теория на парите“), правните аспекти на сделките на финансовите институции (изучавани по „Основи на правото“).

*Изграждане на знание и разбиране:* В резултат на обучението студентите придобиват знания за: природата на финансовите пазари и пазарните дефекти (фрикции); теоретичните основи на финансовото посредничество; структурата на финансовия сектор, моделите на неговата организация и еволюция; същността и типологията на финансовите кризи, както и адекватните антикризисни мерки; спецификите на банковите и небанкови посредници и необходимостта от взаимно допълване между тях; съвременните предизвикателства пред финансовото посредничество от страна на FinTech и BigTech индустрията.

*Приложение на знанията и уменията:* изразява се в способността на студентите да: анализират измеренията на дефектите на финансовите пазари и тяхната еволюция; анализират факторите, влияещи върху еволюцията и съвременните промени в структурата на финансовите пазари и институции; обясняват анатомията на финансовите кризи и необходимите промени в регулирането на финансовия сектор; познават и сравняват бизнеса на различните категории банкови и небанкови финансови посредници.

Получените знания и умения имат практическо приложение в работата на мениджърите на банки и други кредитни институции, портфейлните мениджъри на инвестиционни фондове и други институционални инвеститори, финансовите анализатори в брокерски фирми и други финансови институции, инвестиционните посредници и консултанти, специалистите от регулаторните и надзорни агенции на финансовия сектор.

*Способност за разширяване на знанията и формиране на нови умения:* Придобитите знания се разширяват при изучаването на дисциплините „Финансови инвестиции“ и „Регулиране и надзор на финансовия сектор“ в бакалавърската програма по „Финанси“ и „Иновации и финансови кризи“ в магистърската програма по „Финанси и иновации“.

*Придобиване на ключови компетентности:* При обучението по дисциплината по-важните компетентности, които студентите придобиват са: цифрови и предприемачески.

## **II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ**

| №.                                                                                    | НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ                                                   | БРОЙ ЧАСОВЕ |    |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-------------|----|----|
|                                                                                       |                                                                                      | Л           | СЗ | ЛУ |
| ТЕМА 1. ВЪВЕДЕНИЕ ВЪВ ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ И ПАЗАРНИТЕ ДЕФЕКТИ                          |                                                                                      | 4           | 3  |    |
| 1.1.                                                                                  | Природа на финансовите пазари и инструменти                                          |             |    |    |
| 1.2.                                                                                  | Идеалната пазарна структура: теория и реалност                                       |             |    |    |
| 1.3.                                                                                  | Дефектите на финансовите пазари и необходимостта от посредничество                   |             |    |    |
| ТЕМА 2. ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА ФИНАНСОВОТО ПОСРЕДНИЧЕСТВО                               |                                                                                      | 4           | 3  |    |
| 2.1.                                                                                  | Традиционни теории за финансовото (банково) посредничество                           |             |    |    |
| 2.2.                                                                                  | Нови теоретични възгледи за финансовото (небанково) посредничество                   |             |    |    |
| 2.3.                                                                                  | Финтех и най-новите концепции за структурните промени във финансовото посредничество |             |    |    |
| ТЕМА 3. ФИНАНСОВИ ПАЗАРИ, ИНСТИТУЦИИ И СТРУКТУРА НА ФИНАНСОВАТА СИСТЕМА               |                                                                                      | 4           | 3  |    |
| 3.1.                                                                                  | Видове финансови пазари                                                              |             |    |    |
| 3.2.                                                                                  | Природа и типология на финансовите институции                                        |             |    |    |
| 3.3.                                                                                  | Институционална структура на финансовата система                                     |             |    |    |
| 3.4.                                                                                  | Ролята на финансовата инфраструктура                                                 |             |    |    |
| ТЕМА 4. СТАДИИ В РАЗВИТИЕТО НА ФИНАНСОВИТЕ СИСТЕМИ                                    |                                                                                      | 4           | 2  |    |
| 4.1.                                                                                  | Обзор на етапите                                                                     |             |    |    |
| 4.2.                                                                                  | Ранни форми на финансови посредници и пазари                                         |             |    |    |
| 4.3.                                                                                  | Алтернативни финансови структури: банково- и пазарно-ориентирани                     |             |    |    |
| 4.4.                                                                                  | Конвергенция на алтернативните финансови структури                                   |             |    |    |
| ТЕМА 5. ПРОМЕНЯЩАТА СЕ ПРИРОДА И СТРУКТУРА НА ФИНАНСОВОТО ПОСРЕДНИЧЕСТВО СЛЕД 1990 Г. |                                                                                      | 4           | 2  |    |
| 5.1.                                                                                  | Фактори на промените                                                                 |             |    |    |
| 5.2.                                                                                  | Институционалните промени в периода 1990 – 2000 г.                                   |             |    |    |
| 5.3.                                                                                  | Началото на XXI-ви век и феноменът „финансиализация” на икономиките                  |             |    |    |
| ТЕМА 6. ФИНАНСОВИ КРИЗИ                                                               |                                                                                      | 4           | 3  |    |
| 6.1.                                                                                  | Природа и типология на финансовите кризи                                             |             |    |    |
| 6.2.                                                                                  | Кризисни драйвъри                                                                    |             |    |    |
| 6.3.                                                                                  | Теоретични обяснения                                                                 |             |    |    |
| 6.4.                                                                                  | Глобалната финансова криза от 2007-2009 г.                                           |             |    |    |
| 6.5.                                                                                  | Дълговата криза в Европа                                                             |             |    |    |
| ТЕМА 7. БАНКОВО ПОСРЕДНИЧЕСТВО                                                        |                                                                                      | 4           | 2  |    |
| 7.1.                                                                                  | Специфика на банковия бизнес                                                         |             |    |    |
| 7.2.                                                                                  | Информация и банково посредничество                                                  |             |    |    |
| 7.3.                                                                                  | Процесът на секюритизация и промените в банковите бизнес                             |             |    |    |

|                                                                    |                                                                                       |           |           |  |
|--------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|--|
|                                                                    | модели                                                                                |           |           |  |
| <b>ТЕМА 8. ИНВЕСТИЦИОННО ПОСРЕДНИЧЕСТВО НА КАПИТАЛОВИТЕ ПАЗАРИ</b> |                                                                                       | <b>4</b>  | <b>3</b>  |  |
| 8.1.                                                               | Инвестиционно банкиране и инвестиционни банкови фирми                                 |           |           |  |
| 8.2.                                                               | Брокерски фирми и индустрия на брокерските услуги на дребно                           |           |           |  |
| 8.3.                                                               | Инвестиране на капиталовите пазари чрез брокерски заеми                               |           |           |  |
| <b>ТЕМА 9. ФОНДОВИ БОРСИ</b>                                       |                                                                                       | <b>4</b>  | <b>3</b>  |  |
| 9.1.                                                               | Фондовите борси като пазарни посредници                                               |           |           |  |
| 9.2.                                                               | Системи за борсова търговия                                                           |           |           |  |
| 9.3.                                                               | Конкурентни пазарни структури: извънборсови пазари и алтернативни системи за търговия |           |           |  |
| 9.4.                                                               | Съвременни предизвикателства и промени в борсовата индустрия                          |           |           |  |
| <b>ТЕМА 10. ПОСРЕДНИЧЕСТВО НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ИНВЕСТИТОРИ</b>    |                                                                                       | <b>5</b>  | <b>4</b>  |  |
| 10.1.                                                              | Институционалните инвеститори в контекста на съвременната финансова архитектура       |           |           |  |
| 10.2.                                                              | Застрахователни компании                                                              |           |           |  |
| 10.3.                                                              | Частни пенсионни фондове                                                              |           |           |  |
| 10.4.                                                              | Инвестиционни компании (дружества) и взаимни фондове                                  |           |           |  |
| 10.5.                                                              | Взаимни фондове на паричния пазар и банки: сравнителни характеристики                 |           |           |  |
| 10.6.                                                              | Хедж фондове                                                                          |           |           |  |
| 10.7.                                                              | Фондове за дялови инвестиции и рисков капитал                                         |           |           |  |
| <b>ТЕМА 11. ФИНТЕХ И ФИНАНСОВО ПОСРЕДНИЧЕСТВО</b>                  |                                                                                       | <b>4</b>  | <b>2</b>  |  |
| 11.1.                                                              | Финтех: същност и драйвъри                                                            |           |           |  |
| 11.2.                                                              | Еволюция на финтех: от финтех 1.0 до финтех 3.0.                                      |           |           |  |
| 11.3.                                                              | Сегменти на финтех индустрията                                                        |           |           |  |
| 11.4.                                                              | Съвременна диверсификация на финансовото посредничество: ролята на финтех.            |           |           |  |
| 11.5.                                                              | Поглед в бъдещето: премахване или допълване на традиционното финансово посредничество |           |           |  |
| <b>Общо</b>                                                        |                                                                                       | <b>45</b> | <b>30</b> |  |

### III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

| №. по ред                         | ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА | Брой | ИАЗ ч. |
|-----------------------------------|-------------------------|------|--------|
| 1.                                | Семестриално оценяване  |      |        |
| 1.1.                              | Междинен тест           | 1    | 30     |
| 1.2.                              | Дискусионен въпрос      | 1    | 30     |
| 1.3.                              | Практически казус       | 1    | 35     |
| Общо за семестриалното оценяване: |                         |      | 95     |
| 2.                                | Сесийно оценяване       |      |        |
| 2.1.                              | Изпит (комбиниран тест) |      | 100    |
| Общо за сесийното оценяване:      |                         |      | 100    |
| Общо за всички форми на контрол:  |                         |      | 195    |

### IV. ЛИТЕРАТУРА

#### ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Георгиев, Л., Вълканов, Н. (2014). *Финансово посредничество*. Варна: Стено.
2. Мишкин, Фр. С. (2014). *Теория на парите, банковото дело и финансовите пазари*. София: Изток-Запад.
3. Електронни учебни материали по дисциплината в платформата за електронно обучение на ИУ – Варна.

#### ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Георгиев, Л. (2021). Финтех и диверсификация на финансовото посредничество. Тринадесета онлайн научно-приложна конференция с международно участие „*Инвестиции в бъдещето 2021*”, Варна, с. 67-76.
2. Георгиев, Л., Найденова, Кр. (2020). Развитие на водещите фондови пазари и предизвикателствата пред БФБ-София. *Научни трудове на УНСС*, Том № 1, с. 223-257.
3. Рубини, Н., Мим, Ст. (2011). *Кризисна икономика. Основен курс за бъдещето на финансите*. София: Сиела.
4. Стиглиц, Дж. (2010). *Свободното падане. (Америка, свободните пазари, кризата и виновните за нея)*. София: ИнфоДАР.
5. Cambridge Centre for Alternative Finance (2019). *Shifting Paradigms. The 4th European Alternative Finance Benchmarking Report*. University of Cambridge.
6. De Haan, J., Oosterloo, S., Schoenmaker, D. (2015). *Financial Markets and Institutions: a European Perspective*. Third Edition, Cambridge University Press.
7. Financial Stability Board (2019). *FinTech and market structure in financial services: Market developments and potential financial stability implications*.
8. Greenbaum, S., Thakor, A., Boot, A. (2015). *Contemporary Financial Intermediation*. Third Edition, Academic Press Publishing.
9. Mishkin, Fr., Eakins, St. (2018). *Financial Markets and Institutions*. Ninth Edition, Pearson.